

BRANKA K DIVADELNÍMU CENTRU

Počátkem listopadu 1990 vstoupila do pražského divadelního života nová stálá divadelní scéna BRANKA. Jejím zakladatelem a zřizovatelem se stalo OKD v Praze 5. Působišťem Branky je Kulturní dům v Praze-Stodůlkách. Iničiátoři a producenti této nové scény si vytkli za úkol umožňovat pravidelné uvádění nejúspěšnějších a nejzajímavějších inscenací amatérských divadelních souborů z celé ČSFR v Praze.

Myšlenka vytvořit stálou amatérskou scénu v Praze není nová, stejně jako není nová snaha o její praktickou realizaci. Nejdéle byla realizačně programově dovedena od března 1987 do dubna 1990 Vlastimilem Schönplugem v divadle Rampa v Braníku. Po mnoho let se jí, byť v realizaci nepravidelně, zabývají Žižkovské divadlo, Junior-klub Na chmelnici, Klub v Řeznické, Kulturní středisko Delta, Branické divadlo pantomimy, zabývalo se jí divadlo Rubín a patrně bychom našli další pořadatelská místa, která s tu větší či menší mírou záměrnosti a pravidelnosti seznamovala pražské publikum s výsledky práce mimopražských amatérských souborů.

Po uvedení výčtu těch, kdo se zabývají uváděním amatérských souborů v Praze, by se mohlo zdát, že věnovat síly a prostředky na dalším místě je přinejmenším zbytečné. Bylo by tomu tak, kdyby s výjimkou Rampy nešlo o produkce, které více méně nepravidelně doplňují produkci profesionální a z propočetního hlediska nejsou rozhodující, a kdyby prostory divadla Rampa mohly i nadále sloužit pravidelnému uvádění zajímavých inscenačních počínů, vzniklých na amatérské půdě.

Dosavadní zkušenost poukázala na to, že výhradní prezentace amatérských inscenací v pražském prostředí, s jeho bohatou a pestrou nabídkou, neumožňuje žádnému kulturnímu zařízení dostatečnou, byť poměrnou, ekonomickou rentabilitu. At si to chceme či nechceme připustit, je tomu zvláště díky předsudečnému přístupu drtivé většiny diváků k amatérskému divadlu, jako k něčemu méně hodnotnému. Určitým problémem z hlediska návštěvnosti je i druhová a žánrová rozmanitost amatérské divadelní produkce, násobená širokou škálou užitých divadelních postupů a poetik jednotlivých souborů. Divácká volba je přes všechna přiblížení, zprostředkovaná propagačními materiály, velice ztížena. Divák vstupuje na nejistou půdu, vchází do divadelního sálu s mnoha tvářemi, zatímco ve většině pražských divadel vstoupí do sálu, který má jím očekávanou tvář. Praha má ale také jeden nesporný klad v existenci diváckého zázemí, v publiku, schopném přijímat i zcela netradiční inscenace a experimenty, vzniklé neobvyklými divadelními postupy.

Co lze z těchto kusých zkušeností odvodit? Předně to, že projekt stálé amatérské divadelní scény nelze chápat jako přívažek k produkcím souborů profesionálních, ba že jej nelze chápat jako místo produkce samo o sobě, že je třeba jej vidět a utvářet v daleko širších souvislostech.

Divadelní scéna Branka vznikla u vědomí těchto souvislostí. Její zřízení bylo inspirováno programovou koncepcí divadelního centra v Kulturním domě ve Stodůlkách. Vlastní divadelní scéna je

pouze částí připravovaného projektu. Jeho koncepce předpokládá vytváření příležitostí pro konfrontaci výsledků práce divadelních souborů a jejich inspiraci formou divadelních přehlídek a pracovních dílen. Divadelní centrum by se souběžně mělo stát střediskem vzdělávání amatérských divadelníků. Počítá se s realizací dlouhodobých vzdělávacích projektů cyklického charakteru i s uskutečňováním jednorázových tematicky zaměřených vzdělávacích akcí. Současně by na bázi divadelního centra mělo rozvinout svoji činnost středisko dramatické výchovy dětí, jako vzdělávací a odborně poradenská instituce pro Prahu a Středočeský kraj s účelnými přesahy do dalších regionů. Své specifické poslání by mělo divadelní centrum mít i v uspokojování kulturních potřeb obyvatel sídlištní aglomerace v místě.

Veškerá činnost divadelního centra předpokládá neomezuující a co nejširší záběr i z hlediska žánrů, poetik, stylů a druhů divadla, stejně tak z hlediska divácké adresy. Uvažuje i o potřebném přesahu do jiných uměleckých druhů, např. do oblasti scénického tance.

Spojení a realizace uvedených činností, jejich odborné, materiální a finanční zajištění si vyžádá spolupráci několika subjektů: Ministerstva kultury ČR, Divadelního ústavu, Informačního a poradenského střediska pro kulturu (nástupnické organizace po ÚKVČ, Amatérské divadelní asociace, Sdružení pro tvořivou dramaturgii, pražského regionálního centra pro neprofesionální umění a v neposlední řadě Obvodního kulturního domu v Praze 5. Nasnadě je spolupráce s Domem slovenské kultury v Praze, zahraničními kulturními středisky, s ostatními asociacemi divadelníků a dalšími partnery. Bylo by rovněž přínosné, kdyby na realizaci projektu divadelního centra participovaly instituce, které dnes vnímáme jako instituce profesionálního divadla.

Účelné pomínutí adjektiv amatérské a profesionální by zajisté přineslo své ovoce pro všechny, a to jak pro tvůrce divadla, tak pro širokou diváckou obec. I ony výše uvedené zatímni zkušenosti by se pak mohly stát z větší části historií.

Divadelní scéna Branka vstoupila do divadelního života Prahy 10. listopadu 1990, tedy v době nepříliš výhodné pro počiny tohoto druhu. Svou existenci zahájila inscenací hry J. Šímy „Vyšetřování případu podvodného revizora“ Dividýlka ze Slaného. Následovaly Hacksův „Jarmark“ v provedení souboru z Blanska, dále pak představení hry J. Komárka a R. Wiense „Muzika“, v němž se představil Sound image teatro z kanadského Toronta. První příležitost ke konfrontaci výsledků své práce dostaly 8. prosince 1990 soubory z Prahy 5. Na jejich „Divadelním setkání“ uvedlo Divadlo Na peróně hru Tomáše Krauchera „Dvě duše v sobě mám“, Audivadlo sehrálo komedii J. Šefčíka „Dárek Jeho Veličenstvu“, Sisyfova divadelní společnost se představila inscenovanou poezií K. Hlaváčka „Chumle ve tmě“. Prvním slovenským souborem, který se uvedl na scéně Branky byl Disk z Trnavy s inscenací hry B. Uhlára a M. Karáska „Pat (Kto sú svine)“. Posledním souborem, který zde vystoupil v r. 1990 bylo svitavské Céčko se Shakespearovým a svým „Snem noci svatojánské I, II“ a „Hamletem“.

Lednový program Branky přinesl Boučkovu „Noc pastýřů“ radnického souboru, Goldoniho „Poprask na laguně“, nastudovaný souborem z Polné, Komenského, Mlejnkův a Husinecké „Labyrint světa a ráj srdce“,

uváděný souborem ZUŠ z Písku a „Pohádku o zemičce Zvoničce“ zlivského Hudradla podle pohádky J. Joyce. Program Branky na únor 1991 anancoval Teatr im. majora Szmauza z Českého Těšína s inscenacemi her U. Kurkové „Rochalik, Babcia i sprawa rozwodowa“ a „Marx international“, dále soubor z Říčan u Prahy s hrou W. Kohlhaase a R. Zimmerové „Čert nikdy nespí aneb Ryba ve čtyřech“, Divadlo AHA! z Lysé n. L. s Witkiewiczovou „Vodní slípkou“ a Rádobydivadlo z Klapý s inscenací hry M. Hubače „Vrhači nožů“.

První kroky k projektu divadelního centra byly učiněny. Stalo se tak především díky pochopení a přispění MK ČR, Divadelního ústavu, ÚKVČ, Domu slovenské kultury v Praze a OKD v Praze 5. Všem, kdož se o to ve jmenovaných institucích zasloužili, patří obdiv a dík. Branka zahájila své produkce v době, kdy se do divadel příliš nechodilo. První návštěva 80 diváků byla v tomto čase docela příjemným překvapením. Kéž by se ono číslo napříště jen zvětšovalo. Víím, že chci zatím moc.

Milan Strotzer

Napsáno pro časopis Amatérská scéna 14. 1. 1991

Publikováno: Časopis Amatérská scéna 4/1991, str. 8.